(ZEITUNGSDRUCKSACHE) Ч. 27. 4. липня 1943 Рік I.

ХОЛМСЬКА ЗЕМЛЯ

РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. Тел. 104-81.
АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39.

ТИЖНЕВИК
„Cholmer Land" Wochenausgabe
SCHRIFTLEITUNG: Krakau, Orzeszkowagasse 7. — Fernruf 104-81
VERWALTUNG: Reichsstrasse 34. — Fernruf 230-39, 146-42

ПЕРЕДПЛАТА:
Чвертьрічно — 3.50 зл.
піврічно . . . 7.— зл.
Ціна прим. 30 сот.

Масове вбивство українців біля Винниці

„Нова Доба" подає:

На західному краю міста Винниці в житомирській генеральній окрузі відкрито в цих днях велике поле з могилами з совітських часів де, згідно з пороблеными дотепер ствердженями, лежить яких 10.000 трупів убитих українців. Місце, де знайдено могили, знаходиться на колишній посілості НКВД, яке мало там поліційне приміщення і стрільницю. До недавнього часу ця посілість була обведена високим на два метри кам'яним муром. Внаслідок зізнань довколишніх мешканців обласний комісар звернув увагу вкінці минулого року на цю площу, але, з огляду на зиму, припинив свої розшуки. В половині травня розпочато знову працю над розкопуванням, яка вже по короткому часі дала несподіваний вислід.

Між валами стрільниць знайдено сотні трупів. Тепер розкопки поширено на сусідній терен — луг, де, з огляду на западини в грунті, треба припускати, що там також є могили. Дійсно, знайдено квадратові ями значної глибини. З-під накиданої на один метр землі видобуто найперше різного роду одяг, особливо плащі, футра, верхне вбрання, торбинки і т. п. У мішечках і торбинах був харч, як сало, хліб, сіль, тютюн і т. д. Далі під одягом знайдено трупи, які в більшості були одягнені тільки в сорочки та штани. Всі трупи мають пов'язані на плечах руки. Поранень від пострілів не можна було ствердити. Тому треба припускати, що побитих кинуто живими або оглушеними в ями і там вони подушилися.

Розкопи переводить з доручення більшовицького обласного комісара бурмістр міста. Розкопками кермує багато професорів і лікарів Винниці. Хоч біля трупів не знайдено майже ніяких документів, проте вдалося вже ствердити ідентичність багатьох побитих. Всі вони походять з самої Винниці або з ближчої околиці.

Населення надзвичайно зацікавлене цими розкопками. Щоденно більша юрба людей відвідує місце розкопок. При цьому відіграються зворушливі сцени, коли родина пізнає одяг свого втраченого родича.

Згідно з дотеперішніми ствердженнями трупи походять з років 1938—41.

Згідно з розміром площі та з вислідом переведених дотепер розкопок і з кількістю западин у землі, які можна ще ствердити, треба припускати, що винницьке цвинтарище містить в собі щонайменше 10.000 трупів убитих українців.

Вістку про відкриття масової могили помордованих у Винниці українців подала вже й закордонна преса, називаючи Винницю другим Катином.

ОГЛЯД ВОЕННИХ І ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

Серед напруженого очікування вже пройшов червень. Минулого року в тому часі вже ішов великий наступ на Сході, але цього року ніхто ще не знає, де і коли почнуться нові великі бої. Великі воєнні приготування по обох сторонах позволяють сподіватися, що ті воєнні дії таки прийдуть.

Покищо впродовж минулого тижня стало вияснюватися, що ворог збирає великі сили на півдні в Африці, що він змінив свої летунські атаки на північно-західні німецькі простори, що большевики, закінчивши свої приготування, почали вже наступи панцирною зброєю.

Рівночасно з тим минулого тижня виявилося, що великодержави осі щораз більше затіснюють свою співпрацю й зміцнюють свою внутрішню силу. Проявом того був великий з'їзд європейських журналістів у Відні.

В порівнянні з тим ворожий табор пережив великі внутрішні труднощі, спричинені великим штрайком американських гірників та заворушеннями між білими й муринами. Ті події вказали ще раз, що сила Европи, об'єднаної довкола Німеччини та Італії, в її суцільності та єдності.

На сході покищо без змін

На протибольшевицькому фронті й минулого тижня не було ніяких більших боїв. Загально дні розмірного спокою досить рівномірно чергувалися з діями менших або більших випадів, які все мали переважно тільки місцевий характер. Так на цілому східному фронті відбувалися стежні дії, а в деяких його частинах місцеві випади більших відділів, що нпр. над Кубанню, Дінцем і коло Великих Лук приймали і більші розміри. Крім того ворог постійно намагався атакувати Кубанський мостовий причілок від моря. Свідчать про те понищені большевицькі човни для висадів. Тому на тлі загальної картини новістю стали в останних днях атаки большевицької панцирної зброї коло Орла, що закінчилися великими й кривавими втратами ворога.

Коли так на землі панував розмірний спокій, німецьке летунство було постійно діяльне в повітрі. Воно здебільша налітало на вороже запілля й бомбардувало в ньому шляхи, залізниці, зосередження військ, а першусього різні воєнні промислові заведення в містах над Волгою. Ця діяльність німецького летунства вказує, що большевики мабуть стягали на фронт якісь більші резерви людей і воєнного матеріялу.

Взаємні претенсії

Большевикам уже набридло чекати на новий англійсько-американський наступ і тому 22. VI ц. р., у роковини війни Німеччини з большевиками, московське радіо прогнозило домагання до Англії та Америки почати велику воєнну акцію, бо те, що вони тепер роблять, не вистарчає для перемоги При тій нагоді большевики ще зазначили, що й англійсько-американські союзники тільки тому могли і можуть доповнювати озброєння, що Москва взяла на себе ввесь тягар війни.

Наче у відповідь на те, в Англії почали пригадувати, що большевики досі вже втратили понад 30 міліонів людей і що тому не можна забагато будувати на них. Побіч того англійські газети стали пригадувати, що зв'язок між Лондоном і Москвою повинен бути тіснішим, бо досі взаємний обмін думками замалий, а військова співпраця недостатчна. Щоб затерти погане враження тих взаємних домагань, голова англійських професійних союзів Ситрин виїхав до Москви, а до Гібральтару прибуло 16 вищих большевицьких старшин. Вони їдуть до Лондону на свято роковин англійсько - совітського союзу. Крім того большевики вводять у себе нові назви в дипломатичній службі, щоб таким способом дурити англійців, що вони „змінилися".

Над Середземним морем

Но можна ще нічого з цілою певністю сказати про ворожий напад на Італію, але все, що діється на Середземному морі, особливо в його західній частині, вказує, що це можна Як зазначують воєнні знавці, вже давніше до пристаней Північної Африки приїздили сильно хоронені ворожі конвої з більшого числа транспортових

(Докінч. на ст. 4.)

Брехня і кров

Як наші читачі вже знають з повідомлення, поміщеного в цьому самому числі нашого тижневика, під Винницею знов знайшли величезну могилу, в яку большевики були поскидали трупи повбиваних українців. Так світ знову має змогу переконатися, що большевицьке панування неможливе без гнету, жорстокости, переслідування й масових убивств. Таких могил, як ця під винницею, мусить бути скрізь в Україні дуже багато. Мабуть ще неодин раз прийдеться нам переживати такі болючі вістки про масові могили українців, повбиваних большевиками. А кілько ж їх пропаде безслідно? Большевики панували в Україні майже повних 25 років, отже мали доволі часу, щоб такими могилами засипати ввесь наш край. Та, як знаємо, час минає, минає й зарівнює всі, навіть найвищі могили. Тому сьогодні ніхто з нас не може мати ніякої певности, щодо того, скільки українського населення большевики винищили в Україні підчас свого довгого й кривавого панування.

Показується, що большевики завсіди були однакові, що вони від самого початку тобто від 1917 р. не змінилися. Тоді вони на всі сторони кричали, що всім хочуть „добра", але в дійсності, де не прийшли, арештували, мучили й вбивали людей. Бо це вже видно так мусить бути. Як вовк або тигр мусить кидатися на людей і на худобу, таксамо і большевизм не в силі існувати без терору. Поставивши собі цілі цілком суперечні з людською природою — знищення релігії, власности й особистої та громадянської свободи, він не може інакше втриматися при владі, як тільки тим способом, що вбиває кожного, хто б мав відвагу не годитися з його наукою. Але одночасно з тим, щоб собі легше промощувати дорогу до чужих народів, большевики все брехали й брешуть, що вони всім бажають „добра". Так цілий большевизм зводиться до **брехні й до терору.** Все інше це вже тільки додатки.

Ті наші брати в Галичині й на Волині, що пережили большевицьке панування від осені 1939 р. до літа 1941 р., знають уже, як то большевики хитро й брехливо казали, що вони ідуть визваляти „братів-українців". Але також і всі знають, що большевики зачали робити, як тільки в нас засіли. Тоді почалися арешти, труси, розстріли а рівночасно з тим уже укладали пляни, як селянам відібрати землю й як їх перемінити у

Тісна співпраця

ІНСПЕКЦІЙНА ПОДОРОЖ ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРА Д-ра ФРАНКА ПО ГАЛИЧИНІ

ЛЬВІВ. — У супроводі членів уряду Генерал-Губернатор д-р Франк відбув дводенну інспекційну подорож по Галичині. Підчас його подорожі брали участь губернатор д-р Вехтер та численні представники адміністрації, збройних сил і партії. Після короткого побуту у Львові, почет Генерал-Губернатора виїхав до Стрия, де населення улаштувало Генерал-Губернаторові сердечне прийняття. Прибули зі своїми прапорами охотники Галицької Дивізії, український хор і непроглядна кількість шкільної дітвори і міського та сільського населення.

Коли д-р Франк зайняв місце на трибуні, на площі перед залізничою стацією, український хор вшанував його відспіванням пісні. Згодом окружний староста, д-р фон Девіц, привітав достойного гостя, підкреслюючи прихильну й льояльну поставу населення Галичини.

У СТРИЮ

Після того від імени УДК промовляв д-р Максимчук. Він пригадав, що саме 2 роки минає з того часу, як з наказу Фюрера Німеччина приступила до боротьби проти страшного ворога людської культури. В боєвій готовості український народ зайняв своє місце по боці німецьких военних сил. Давне братерство зброї з часів першої світової війни стало знову дійсністю. Посадник міста Стрия передав Генерал-Губернаторові традиційний почесний дар у символічній формі солі й хліба.

Після цього промовив Генерал-Губернатор.

„В цей літній день спадають на Вас проміння сонця. Ви є народом, який має гарне майбутнє і який може тим майбутнім радіти. Коли я дивлюся на Вашу пестро зодягнену дітвору та на ряди Ваших мужів, я радію цим гарним видом. Ми, німці, увійшли в цей край два роки тому з наказу Фюрера, щоб Вас визволити від большевизму. Як репрезентант Німеччини, я апелював до вашої льояльности в прокламації, якою я тоді прийняв Галичину у склад Генеральної Губернії. Я звернувся до Вас з вимогою допомагати в розбудові країни в рямках нової Европи. Зі зворушенням і вдячністю я стверджую сьогодні, що все населення Галичини в 100% пішло за моїм покликом. Я прийняв приречення вашої вірности. І я радію, що українське та й інше населення вірно співпрацює з німецькою владою. За льояльну поставу ми платимо льояльною поведінкою. Селяни — закінчив Генерал-Губернатор свої палкі слова — хай управляють свої поля, робітники хай працюють у майстернях, а Ви, вояки-добровольці, зі зброєю в руці борітеся проти большевизму. Таким чином Ви вступаєте у велику спільноту европейських культурних народів". Зі Стрия виїхав Генерал-Губернатор у напрямі Дрогобича. Всюди по селах ждало його населення і шкільна молодь. З усіма ознаками вияву радости вони зустрічали достойного гостя.

У ДРОГОБИЧІ

В окружному місті Дрогобичі також дожидали Генерал-Губернатора тисячі людей. Повінь квітів посипалася на його авто, коли він переїздив вулицями міста. І тут, як у Стрию, ждали вже вистручені формації. В дрогобицькім ратуші окружний староста влаштував офіційне прийняття. На ньому підкреслив, що і тут населення поробило все, щоб сповнити бажання влади. Населення зносило всі тягарі, що їх з собою приносить кожна війна. „Ми знаємо, — закінчив окружний староста — що Адольф Гітлер колись подякує людям за те, чого вони тепер у цьому важкому змаганні докажуть враз із німцями". У відповіді на його слова д-р Франк запевнив, що льояльна праця населення буде нагороджена.

З Дрогобича, де відвідав рафінерію нафти, мін. д-р Франк від'їхав через Трускавець до Львова.

ПРОМОВА ПРОВІДНИКА У. Ц. К.

Підчас свого побуту у Львові мін. д-р Франк в окруженні почоту, в якому між іншим були губернатори: д-р Вехтер, д-р Льозакер, д-р Кундт, шеф уряду Галичини д-р Бауер, прийняв делегацію Українського Центрального Комітету з проф. д-ром Володимиром Кубійовичем у проводі та Військову Управу з полк. Бізанцом. До Генерал-Губернатора промовив від імени УЦК його Провідник, д-р Кубійович такими словами:

Ваша Ексцеленціє! Ми з'явилися перед Вами, щоб якнайщиріше привітати Вас від імени УЦК. Як представники українського народу, ми тішимося з нагоди Ваших відвідин у Львові, що Ви, Ексцеленціє, у своєму об'їзді по Генеральній Губернії прибули теж до нашого краю, і з цілого серця вітаємо Вас.

Від Ваших останніх відвідин у Львові в минулому році, коли то Ви торжественно привернули основи приватної власности і через це поставили підвальний камінь нового ладу, вложено багато праці і створено багато на всіх ділянках. Передусім поглибилася і розбудувалася співпраця з німецькою владою. Зокрема наше відношення до найвищих і міродайних чинників в області стало навіть сердечне. Ми їм завдячуємо ті умовини, які тут усім нам уможливлюють працю у правильних, наладнаних відносинах. Цей повний доброї волі та зрозуміння підхід обох сторін створив корисні передумовини для творчої праці в Галичині.

Також у минулому році всі верстви нашого народу пильно дбали про те, щоб за своїм найкращим умінням і спромогою принести свій вклад у перемогу Европи в її велетенському змагу проти большевизму.

Недавно тому пан Губернатор прощав 300.000. робітника з Галичини до Німеччини. Хліборобське населення Галичини здало задовільно свої контингенти. Кола інтелігенції поставилися всецiло до розпорядження УЦК в його освідомній праці над поглибленням нового зрозуміння у найширших масах українського народу для конечностей війни та для збереження спокою і ладу в краю. Трудова інтелігенція працює з повною посвятою в усіх урядах і установах, не зважаючи на трудноші военного часу.

Після того прийшла хвилина, коли Фюрер Адольф Гітлер своїм рішенням про СС Стрілецьку Дивізію „Галичина" визнав наше военне зусилля. В цьому бачимо доказ, що Ви, Ексцеленціє, передали вгору наші бажання, які ми висловили Вам. І за це ми Вам сердечно дякуємо. Це рішення було для нас переломовим моментом. УЦК з усім своїм апаратом доставив себе до диспозиції для справ Дивізії і всіми силами підтримує Військову Управу, яка якнайтісніше з ним співпрацює. У реалізації цієї Дивізії має п. Губернатор Галичини незвичайні заслуги. Йому теж належить наша сердечна подяка. Українська зброездатна молодь дістала змогу, а зразом і честь воювати разом з найкращими вояками світу. Сподіваємося, що незабаром покличуть її під прапори.

Постепенно закорінюється переконання, що нашій області припадає спеціяльне значіння. Як з уваги на географічне положення, та теж і на історичне минуле, творить вона природний поміст між Заходом і Сходом. Вона покликана до ролі посередника між західною Европою і східними теренами. Це ланка, яка може допомогти втягнути органічно східні простори в европейський життєвий лад. Те все оправдує окремішне становище Галичини в рямках Генеральної Губернії. Хочемо дальше розвивати наше національне життя на основі засад приватної власности. В першу чергу намагаємося узгіднити його якнайкраще з вимогами военного часу та военних потреб. Крім того хочемо уложити його так, щоб Галичина могла якнайкраще сповнити свою історичну ролю посередника між Заходом і Сходом. Найважнішим завданням дня є дальше усвідомлювати широкі кола громадянства про теперішні воєнні необхідності.

Ми пам'ятаємо Ваші слова, що наші народи зв'язані спільною долею, слова, які Ви перші нам сказали. У свідомості цього український нарід у Генеральній Губернії твердо рішений витривати на своєму дотеперішньому становищі повного зусилля для потреб війни аж до остаточної перемоги нової Европи. Вкінці зволіть прийняти, Ексцеленціє, вислови нашого найщирішого віддання".

ВІДПОВІДЬ ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРА.

У відповіді на промову провідника УЦК, Генерал-Губернатор мін. д-р Франк подякував йому за привітання та за заяву від імени українського населення Галичини про готовість льояльно співпрацювати з німецькою владою. Українському Центральному Комітетові належиться подяка за те, що він зі свого боку доклав усіх зусиль, щоб причинитися до наладнання життя і відносин у Галичині. За цю льояльну співпрацю над розбудовою краю, українське населення зустрічається з повним зрозумінням з боку німецької влади. Як заступник Фюрера в цьому краю, Генерал-Губернатор змагає до того, щоб направити ті кривди, яких галицькі українці зазнали від попередніх господарів цієї землі. Адміністрація намагається заспокоїти всі потреби населення, наскільки на це дозволяє тяжкий военний час. Але зі свого боку німецька влада вимагає теж від населення, щоб воно віддало всі свої сили на потреби війни. Німецький нарід у цьому велетенському змагу приносить дуже тяжкі жертви і тому також інші народи мусять такі жертви складати, хоч вони у порівнянні з жертвами німецького народу не великі. Українці зрозуміли вагу історичного моменту й віддали всі свої сили на потребу війни і тісно співпрацюють з німецькою владою. А про висліди цієї співпраці Генерал-Губернатор мав нагоду переконатися підчас свого побуту в Дрогобичі і Стрию. Цій співпраці галицькі українці можуть завдячувати й те, що Фюрер Великої Німеччини постановив дати їм змогу причинитися до остаточної перемоги над спільним ворогом не лише працею, але і збройною участю в боротьбі на фронті.

АВДІЄНЦІЯ ЧЛЕНІВ ВІЙСЬКОВОЇ УПРАВИ.

Опісля на залю ввійшли члени Військової Управи під проводом полковника Альфреда Бізанца, який представив членів Управи мін. д-рові Франкові та виголосив промову такого змісту:

Пане Генерал-Губернаторе! Я представляю Вам Військову Управу, яка складається з двох німців і 12-ти українців, в тому 10 старшин, один польовий духовник та один лікар. Військова Управа, яка поділяється на канцелярію Військової Управи, на відділ набору і доповнення, на відділ культурної опіки й пропаганди, відділ зв'язку з збройними силами, відділ опіки над добровольцями і їх родинами, відділ здоров'я, відділ душпастирської опіки і військово-історичний відділ, має в усіх округах і повітах своїх уповноважених. Уже з самого того поділу бачите, Пане Генерал-Губернаторе, ті завдання, які має виконати Військова Управа, а саме переводити підготову до набору й прийому, вдержувати дальше зв'язок з новопоставленою військовою частиною, вести пропаганду і, передусім, поборювати протипропаганду, яка зразу, приголомшена фактом створення Дивізії, була заніміла, щоб згодом виступити з ще більшою силою. Вкінці Військова Управа має давати опіку родинам і вдержувати тісний зв'язок з Дивізією на фронті.

При цій нагоді, Пане Генерал-Губернаторе, я бажаю скласти Вам якнайщирішу подяку за Ваш маніфест, що його Ви передали нам через попереднього високодостойного шефа уряду і теперішнього президента та губернатора, д-ра Льозакера. Я прошу Вас піддержувати і підпомагати діло, що його в повній відповідальності за політичне положення започаткував пан губернатор і шеф уряду.

Від імени Військової Управи, її клітин і охотників, що їх кілька тисяч Ви мали нагоду вчора бачити, прирібіцюю Вам, що нашою працею для добра цього гарного краю й на славу Генеральної Губернії ми теж внесемо невеличкий, але певний вклад для Фюрера і Німеччини і тим самим для нової Европи. Хай нам Господь допоможе.

„СМЕРТЬ ПОЗА НАМИ—ЖИТТЯ ПЕРЕД НАМИ"

Після того забрав слово Генерал-Губернатор, який подякував членам Військової Управи за їх працю, підкреслюючи, що вона має велике значіння для українського народу під теперішню хвилину і на майбутнє. Своєю участю у збройній боротьбі галицькі українці включають себе в сім'ю европейських народів, які, свідомі своїх завдань, станули до боротьби з нагрізнішим ворогом людства. Ця співпраця українців з іншими европейськими народами під проводом Великої Німеччини, є життєвою конечністю українського народу, бо він сам власними силами не міг би оборонитися перед таким зелетом, як большевики, і перестав би існувати раз на завсіди. Большевики винищили б його фізично, знищили б його культурні надбання, релігію, національні особливості, словом — стерли б його з лиця землі. Лиш у тісній співпраці, під охороною Великонімеччини він матиме забезпечене краще майбутнє.

Від імени Фюрера, як його представник і заступник на цій землі, Генерал-Губернатор простягнув руку до галицьких українців. Вони прийняли і стиснули її та в цей спосіб об'єдналися з німецьким народом на життя і смерть. „Смерть поза нами — закінчив д-р Франк свою промову — життя перед нами".

У ШКОЛІ СЛУЖБИ ПРАЦІ.

Відтак відбулося в будинку области засідання уряду.

Того самого дня мін. д-р Франк відвідав також українську школу провідників Служби Праці в Генеральній Губернії. Командант Служби Праці на Галичину, штабсфюрер Тол, склав Генерал-Губернаторові короткий звіт про діяльність і успіхи Української Служби Праці в Галицькій області та згадав про завдання школи провідників, що має метою вишколити кандидатів на провідників у ділянках техніки праці і ведення будівництва, політичного освідомлення, фізичного вишколу і підготови до військової служби в рядах СС Стрілецької Дивізії Галичина. В рядах Української Служби Праці нараховується тепер коло 14.000 юнаків, які працюють у визначених їм ділянках.

Після складення звітів кандидати на провідників відспівали українську народну пісню, після чого Генерал-Губернатор оглянув приміщення школи провідників.

МАНІФЕСТАЦІЯ Н.-С. ПАРТІЇ.

На закінчення побуту Генерал-Губернатора в Галичині відбулася величава маніфестація націонал-соціялістичної партії, при чому в замітний спосіб підкреслено велике завдання, яке припадає цьому сильному хребтовому стовпові політичного світогляду німецького народу серед особливих обставин важкої і відповідальної праці в час війни.

Зі Львова мін. д-р Франк виїхав до Кракова.

Поклик д-ра Дітріха до сумління европейських народів

ВІДЕНЬ. — Перед учасниками другого міжнародного журналістичного конгресу, шеф преси Німеччини, д-р Дітріх, говорив про післанництво европейських націй у сьогоднішній війні.

Він вказав на те, що в четвертому році війни справжні наміри аліянтів виступають на денне світло ясніше, ніж досі можна було їх розпізнати під фасадою слів і серпанком фраз. Союз Англії, Америки та большевизму не має іншої мети, як тільки знищення Европи. Всі договори аліянтів — це доказ, руїни тисячолітніх церков та інших культурних будівель — це кам'яні свідки, масове катинське душегубство та немилосердна війна проти жінок і дітей — це печать тих абсолютних намірів знищення.

Америка — продовжує д-р Дітріх — без культурних народів Европи не значила б нічого. Своє відкриття, заселення, а то й назву Новий Світ завдячує европейським культурним націям.

„ВІЙНА ЖИДІВ".

Ось так ми бачимо перед собою — говорив далі д-р Дітріх — блискучі і всеохоплюючі культурні досягнення, що з ними Европа дарувала західному людству все своє внутрішнє багатство. І проти тієї божественної творчої сили, якою наділена Европа, виновники війни пустили сили темряви і знищення, щоб цей світ світла, що його блеску вони не можуть знести, знищити, а їх безсмертні твори передати варварству. Рузвельт колись поставив ясно питання, як треба назвати цю війну. Є лиш одна назва, яку ця війна може мати на основі найглибшого обоснування та найглибшого права. Ця назва — це — „війна жидів". Вже в самої природи нетворчий жид є тим, що його глибока, наче пропасть, ненависть і діявольський гін знищення розпутав цю війну проти творчости Европи. Вони штовхнули варварські орди зі Сходу, некультурних півлюдків з Заходу та юрбу засліплених, щоб душегубством і пожежею звалити культурне життя Европи та здушити духа, що від тисячоліть просвічував світ.

І цьому напраду жахливому нападові на людську культуру, на свободу і життя европейських культурних народів, протиставилися своїми тілами вояки наших народів. Вони знаходяться в успішній боротьбі з большевицькими ордами від Фінляндії аж по Чорне море. Вони стоять на сторожі на побережжі Середземного моря та на бетонових валах Атлянтійського океану.

СОЦІЯЛЬНЕ ГОРЕ З АНГЛІЇ І РОСІЇ.

Чистота і жар його ідей проклямував їх життєві права, а сила їхніх революцій щойно зреалізувала соціяльний розвиток людства. Кожний занепад у цьому ланцюзі соціяльного розвитку виходив з тих країн на периферії, що й сьогодні знову знаходяться в боротьбі з цим континентом та його соціяльними здобутками: з Англії і Росії. Всі догми найяскравішого капіталізму, а тим самим найглибшу глибінь людського соціяльного горя принесив народам англійський дух. Майже всі ідеї людського гнету капіталістичної аморальности, людського занепаду та злочинного матеріялізму зродилися в Англії. Навіть соціяльно-злочинна наука комунізму повстала з мізку жида, який її створив в Англії в обличчі високого капіталізму і яка опісля в „совітському раю" стала такою жахливою дійсністю. Одним із найжахливіших обвинувачень в історії є те, що жидіяський марксизм уже сьогодні майже на століття завернув соціяльний поступ працюючого людства.

КОЛИСКА НОВИХ ІДЕЙ.

Але европейський континент не скапітулював перед цією соціяльною зрадою. Він і далі залишився соціяльним сумлінням людства. Коли після першої світової війни та засліпленого версайського диктату, безмежна сваволя всюди у світі загрожувала погашенням смолоскопу справжнього соціялізму, щоб працююче людство знову загнати у долю нужденних платних рабів, тоді знову Европа взяла в руки соціяльний прапор людства, тоді знову великі культурно-творчі нації цього континенту шукали революційних поступових розв'язок та реалізували їх серед спільноти їх власних націй.

Силою нових ідей, які зродилися в лоні народу, вони усунули смертельну небезпеку світового большевизму та збудували роботящому людству мости до нового світу свободи і соціяльної справедливости. Вони розбудували ідею нової синтези людського співжиття, ідею нового европейського ладу, зі шляхетности праці, зі зобов'язання до поступу, на основі принципу найкращої праці та на основі принципу справедливости для всіх.

БОРЦІ ЗА СОЦІЯЛЬНІ ІДЕАЛИ.

Вояки націй европейського континенту, це сьогодні насправді борці за найвищі соціяльні ідеали та найбільші моральні вартости людства. Вони — оборонці людської цивілізації проти кривавого оп'яніння большевизму. Вони — борці за існування всієї західної культури. Вони насправді борці за права працюючого народу та за соціяльний поступ націй.

ВЕЛИКА МІСІЯ.

Якщо сьогодні це розуміння ще недоступне багатьом працюючим у світі, якщо сьогодні роботяще людство в багатьох країнах у страшних розмірах сліпе у відношенні до власних інтересів, якщо вони моляться до того, що для них є загибіллю, та каменують те, що насправді служить для їх добра, якщо вони в деякій мірі знаходяться в інтелектуальному оп'янінні, що його жиди створили затроюванням прилюдної думки, опануванням преси і радіо, наших противників, тоді великою місією нашого революційного журналізму є промостити правді дорогу у світі.

Сьогодні — закінчив д-р Дітріх свої міркування — ми стоїмо посередині цієї світової пожежі, що для нас і для всієї людської культури може означати тільки перемогу, або загибіль. У годину, в якій континент стоїть віч-на-віч з долею, треба використати на те, щоб у серцях европейських людей запалити пристрасть для великої мети европейської майбутности.

ІВАН КРИП'ЯКЕВИЧ

Із Підляської старовини

БІЛЬСЬКИЙ ПОВІТ

Підляшшя у давній нашій історії відіграло важливу ролю як країна старої, багатої культури. Серед недоступних пущ жив нарід незвичайно витривалий, упертий і роботящий, що своїм трудом і безнастанною працею корчував ліси, заводив нові ріллі, засівав їх і все дальше поширював сільське господарство. Останки старовинного посуду і камяного знаряддя на піскових надмах, які стрічаємо у різних місцях Підляшшя, свідчать, що початки культури в цій країні сягають до непам'ятних часів. А знову городища, окопи, могили дають свідоцтво про те, скільки боротьби, скільки збройних зустріч і боїв пережили підляшшани, обороняючи свою батьківщину. З часом через лісову країну пробито торгові шляхи, виросли містечка і міста, розвинулася промисловість і торгівля. Населення Підляшшя споконвіку було українське, православної віри. Про це свідчать і давні українські назви сіл та міст, і церкви, які густо стояли по всіх оселях. Основниками їх були можні православні князі та бояри, як Гольшанські, Сапіги, Шуйські, Полубинські і ін., а також міщани, селяни, священики. При церквах розвинулися братства і школи, а панотці і дяки пильно переписували старі книги і літописи та складали свої записки і спомини. Церкви були прикрашені мистецькими іконами, дорогоцінними ризами, всяким багатством, а навіть ці мізерні останки, що уникнули знищення з рук польських грабіжників в 1930-их роках, дають докази, яка різнородна і багата була підляська культура.

На цьому місці бажаємо подати дещо вісток про старовинні пам'ятки Підляшшя, починаючи від **більського повіту.** Цей повіт був щасливіший від інших частин Підляшшя, бо в давнях сторіччях не належав до Польщі, а до Литовського великого князівства, не підлягав полонізації і міг сильніше заховати український характер. Подаємо тут історичні згадки про визначніші місцевості, в надії, що місцеві мешканці доповнять їх своїми відомостями.

Біла. Найдавнішу згадку маємо з 1481 р. Здавна існувала тут церква Різдва Богородиці, а при ній братство. В уставі більського шевського цеху з 1693 р. наказано шевцям грецької віри брати пильно участь у богослуженнях в церкві. В Білій був замок і при ньому славний звіринець, де тримали ведмедів, вовків, олопів і ін. В 1648 р. замок зруйнувало запорізьке військо, що під проводом Богдана Хмельницького вело боротьбу з поляками.

Бубель. Згадується в 1512 р. як власність князів Гольшанських.

Буковичі. Церква існувала вже в 1576 р., в XIX. ст. занепала. Тут містилася спершу чудотворна лісницька ікона.

Витулин. Православна парохія була заснована в 1573 р., а в 1666 р. побудовано нову церкву. Були тут старовинні ікони. В 1648 р. у Витулин зайшли запорізькі козаки. При дворі існував колись старий сад.

Вишниці. Від XV. ст. були містом. Церкву заснував православний пан Микола Сапіга коло 1588 р. Населення міста було українське, так що навіть ярмарки починалися після православних свят св. Івана і Юрія, а не на польські свята, як в інших містечках.

Воскрениці. Село існувало вже в 1540 р. Довкола була велика пуща. Церква згадується в 1697 р., а відновлена була 1855 р.

Ганна. До 1821 р. була містечком. Церкву побудували 1739 р., а в 1750 р. вона дістала потвердження земель. На дорозі до села Данців, на місці давнього цвинтаря, лежав колись величезний камінь з написом слов'янським письмом. Чи він заховався дотепер?

Гнійно. На піскових горбах були могили, які нарід називав поганським цвинтарищем. Церква згадується вже в 1592 р. В 1648 р. були тут запорізькі козаки. На Бузі існувала пристань для берлинок, човнів, якими возили збіжжя до Данціґа.

Голешів. Церква дістала землю в 1601 р., а в 1727 р. побудовано нову церкву, що стояла до XIX. ст.

Головно. Церква згадується 1700 року.

Горбів. Село існувало вже 1523 р. Церква дістала потвердження земель в 1687 р. Нову церкву побудовано в 1854 р.

Городище. Церкву фундував в 1550 р. Василь Полубинський. В XVI ст. було тут містечко, але воно не розвинулося і в 1850 р. його скасовано. Був тут палац з гарним парком.

Груд. Церква одержала землі в 1666 р.

Добратичі. Церква існувала на початку XVIII. ст.

Добринь. В XVI. ст. був тут оборонний замок на березі ріки Крни, серед болот. Церква згадується вже 1599 р.

Довгоброди. Були тут дві церкви; одну [illegible] 1701 р.

[illegible] існувала в 1700 р. В 1865 р. завалилася від старости.

(Док. буде)

Огляд подій

(Докінч. зі стор. 1-ої)

кораблів. Вони везли військо і военний матеріял. Тепер вбільшився в тому просторі також і рух поодиноких кораблів, що вдержують зв'язок між поодинокими пристанями. Летунство великодержав осі безнастанно бомбардує ті ворожі пристані й кораблі на морі. Тому за останніх 3 тижні ворог утратив перед африканським побережжям майже 250.000 брт. містоти. Рівночасно з тим, щоб зломати Італію, вороже летунство налітає на відкриті міста Сицилії, Сардинії та південної Італії. Значне число зістрілених ворожих літаків вказує на великі ворожі втрати. Крім того німецьке та італійське летунство бомбардує ворожі воєнні об'єкти в Палестині й Сирії — отже досить далеко від Італії. Для доповнення ворожих приготовань до атаки на Італію треба ще додати, що на думку деяких воєнних знавців Північна Африка тому може бути підставою такого нападу, бо вона вже має розбудовані відповідні уладження на відповідну скільність війська та военного матеріялу. При тім знавці вказують, що Німеччина та Італія є в кращому положенні, бо мають важні острови, як Сардинія, Сицилія, Крета, Споради й Киклади, тоді, коли всі ворожі бази є зосереджені на африканському березі.

Італія готова

Супроти небезпеки безпосередньої атаки Італія постійно зміцнює свою оборону. Останніми часами італійці проголосили 9 південних провінцій операційними просторами. Побіч того визначено високі грошеві нагороди для тих вояків, що перші завважать ворожі боєві засоби в італійських містах або пристанях. В Римі відбулася величава маніфестація, на якій проголошено боєве гасло, що „сьогодні Італія врятується або згине". Сенатор Джентіле заявив, що тепер уже немає поділу на фашистів і нефашистів, бо супроти спільної небезпеки всі італійці об'єднані до спільної боротьби. Сьогодні вся Італія готова до оборони, вірна головним заповітам фашизму: „Вірність, Послух, Боротьба й Перемога".

Одночасно деякі тверезіщі англійці та американці самі кажуть, що напад на Европу нелегко перевести. Летунські аатки вимагають великих витрат у воєнному матеріялі, а від суходолу годі вдарити на Італію й Німеччину, бо вони не тільки укріпили, але далі укріплюють европейські побережжя на півдні, заході й півночі.

В повітрі й на морі

Останнього тижня значно зросли ворожі летунські атаки на німецькі й західні простори, але рівночасно сильно збільшилися й ворожі втрати. Ворог налітав на відкриті німецькі міста не тільки в ночі, але пробував це робити також і днем. Та ворожі атаки задня завсіди кінчалися для нього великим втратами. Так напр. підчас останньої спроби такої денної атаки, німецькі ловецькі літаки збили 25 ворожих бомбовиків ще заки вони взагалі встигли налетіти на німецьку територію. Ворожі машини мусіли покидати бомби в море й тікати. Підчас нічних атак ворог бомбардував переважно відкриті міста Рурської заглибини — Крефельд, Обергавзен, Мюльгайм, Вупперталь, Ельберфельд, Ремшайд й Бокум. У всіх тих містах ворожі бомби спричинили значні шкоди в будинках і повбивали та поранили немало осіб з-поміж цивільного населення. Підчас налету на Крефельд ворог утратив 39, підчас атаки на Обергавзен й Мюльгайм 92, підчас нападу на Вупперталь 31, а підчас налету на Бокум 30 бомбовиків. Коли за підставу брати число зістрілених ворожих літаків, то найбіший ворожий налет відбувся з 22 на 23. 6. ц. р., коли ворог утратив разом усього аж 136 бомбовиків, а в цьому 120 багатомоторових. Від 1. 2. ц. р. ворог утратив над зайнятими західними просторами і Німеччиною 2.351 літаків.

Досі англійці та американці завсіди говорили, що їх літаки бомбардують тільки військові об'єкти, але останні їх налети проречисто вказують на те, що їм іде тільки і тільки про те, щоб зломити духа німецького цивільного населення, що терпеливо й з посвятою переносить страшні тягарі тієї війни. Зрештою тепер уже й самі ворожі часописи пишуть про те, щоб „торощити" Німеччину, тобто вбивати жінок, дітей й нищити церкви, лікарні й школи.

Наімецьке летунство кількома наворотами успішно бомбардувало військові об'єкти в околиці Лондону, в місті Голта на південному побережжі Англії.

Німецькі підводні човни затопили на Середземному морі 3 ворожі кораблі загальної містоти 15.000 бртон. Ворожі конвої тепер стережені літаками й воєнними кораблями.

З'їзд европейських журналістів у Відні

Минулого тижня відбувся у Відні з'їзд понад 400 журналістів майже усіх европейських народів. З'їзд тривав від 22 — 25. 6. ц. р. Супроти того, що англійці та американці творять своїми налетами на німецькі та італійські міста й супроти большевицької небезпеки зі Сходу, віденський з'їзд журналістів, об'єднаних у Союзі національних журналістичних об'єднань, був новим доказом европейської єдности й готовости боротьби проти кожного ворога нашого суходолу. Нарадами з'їзду проводив голова европейського союзу журналістів Зюндерман. З'їзд привітав спеціяльною телеграмою мін. фон Рібентроп, а мін. Розенберґ і шеф німецької преси д-р Дітріх виголосили великі промови. Мін. Розенберґ говорив про боротьбу европейської спільноти проти жидівства, большевизму й англійсько-американського капіталізму. Промову д-ра Дітріха подаємо окремо. Велике враження на учасниках з'їзду зробила промова старенького 84-літнього норвезького письменника Кнута Гамсуна, який виразно сказав, що доти не буде спокою на світі, доки „Англія не впаде на коліна". Віденський з'їзд журналістів устійнив, що сучасна визвольна війна Европи під проводом Німеччини та Італії змагає до звільнення людства від жидів, большевизму, капіталістичного визиску та англійсько-американського імперіялізму.

Журба у ворожому таборі

Журба у ворожому таборі.

Американці, а з ними також і англійці пережили справжній чорний тиждень. В Злучених Державах прийшло не тільки до великого штрайку гірників, але також до формальних боїв між білими й чорними. Штрайк у гірництві обняв понад 600.000 людей і не тільки припинив продукцію вугілля, але також і спадок виробництва у воєнному промислі. Штрайк далі триває. Робітники жадають підвишки за цілий час перебування в копальні, коли працедавці хочуть підвищити тільки за час перебування під землею. Щоб рятувати положення уряд зареквірував на залізницях понад 3 міліони тон вугля, що було в транспорті. Американський парлямент прийняв закон проти штрайків. Коли Рузвелт не підписав його і поставив свій спротив, парлямент удруге його ухвалив.

Причиною великих заворушень між білими і чорними у Дітройт, що є осередком американського автомобільного промислу, стало те, що чорних почали допускати до тих становищ, які досі були застережені для білих. Через те чорні стали краще жити й займати помешкання у кращих частинах міста, що викликувало заздрість і гнів білих. Так прийшло до справжніх вуличних боїв, у яких брало участь військо. Воно мусіло вживати слізного ґазу й брати наступом дім за домом. Досі згинуло в Дітройт 25 осіб, а ранено понад 700.

Брехня і кров

(Докінчення зі стор. 1-ої).

большевицьких невільників по колхозах. На щастя, тоді большевицьке панування тривало тільки неповні 2 роки, але втікаючи з Галичини і Волині большевики вигубили стільки людей, що майже в кожному місті виросла така страшна могила, як та, що її тепер відкрили під Винницею.

Та хоч большевики залишили не тільки в нас, але також у всіх інших краях, з яких мусіли тоді втікати, такі страшні могили, вони завсіди рахують на те, що людська пам'ять коротка, що згодом майже все забувається, що „коли очі не видять, серце не болить". Тому вони тепер знову роблять великий крик, що вони воюють „за визволення" всіх народів, що вони ідуть „визваляти братів слов'ян", що вони воюють за... „незалежну Україну". Та вся Україна вже мала змогу їх пізнати й тому всі добре знають, що означає большевицьке „визволення". Тому, коли зимою цього року большевики сунули на Україну, мирне населення тисячами втікало поперед німецького війська, разом з ними, побіч нього, шляхами, полями, луками і лісами. Незабаром тоді, коли большевики покинули Харків, який вони були зайняли на короткий час, знову знайшли там великі могили повбиваних українців. Отже знову виявилося, що большевизм усе один, незмінний, що всі його обіцянки — звичайна брехня, що його панування завсіди веде до вбивств і найбільшого нещастя.

Сьогодні, коли до нас знову прийшли вістки про велику могилу українців, повбиваних большевиками під Винницею, пам'ятаймо, що завсіди треба звертати увагу не на слова, але на діла. Тому, коли нині большевики знову намагаються дурити світ своєю брехливою пропагандою, ніколи не забуваймо, що для нас большевизм завсіди означає ті могили під Харковом і Винницею, себто жах, кров і знищення! Тому для нас важні не слова брехливі большевицької пропаганди, але правдиві й жахливі їх вчинки!

М. Г. —

У кількох словах

27. 6. ц. р. у Мюнхені відкрито сьому з черги виставу німецького мистецтва. На відкриті вистави промовляв мін. д-р. Гебельс.

У сучасній війні впало 41.352 членів фасистівської партії, з цього 1427 партійних достойників. Понад півтора міліона членів фашистівської партії бореться зі зброєю. 10 1. ц. р. фашистіфська партія мала понад 4 і пів міліона членів. 21. 6. ц. р. італійське населення закінчило підписувати 10-ти міліярдову воєнну позичку. Зголошення значно перевищило суму 10 міліярдів.

У Чорногорі німецькі, італійські, болгарські й хорватські війська в довгих і важких боях окружили й винищили сильні банди. Сухопутнім частинам дуже видатно помагало летунство.

Командант болгарської армії в давніх сербських просторах ген. Ніколов дістав німецький залізний хрест I кляси за успішне поборювання банд і зразкову співпрацю з німецькими частинами.

Голова японського уряду Тойо заявив, що Японія хоче змінити всі дотеперішні некорисні для Національного Китаю договори. Іде тут про дальшу розбудову взаємин з китайським урядом у Нанкіні.

Японських генералів Теравчі й Суґіяму іменували фельдмаршалами. Адмірал Наґано став великим адміралом.

Провідник індуських націоналістів, Субгас Чандра Бозе виголосив по німецьки промову, в якій дякував німецькому народові за гостинність й співчуття для визвольних змагань Індії. Цю промову передавала радіостанція в Токіо.

Підчас громадянської війни в Еспанії в 1936—39 рр. червоні вбили 2.363 монахів, що переважно займалися виховуванням дітей й молоді.

В Ірляндії відбулися вибори до парляменту. Вони знову принесли більшість урядові де Валери.

Підляшшя — українська земля

Поминаю спільне історичне минуле з рештою українських земель на протязі довгих віків, коли Підляшшя входило в склад українського державного організму, опісля належало до литовсько-руської держави і з нею перейшло до Польщі як складова частина Великолитовського Князівства в протилежність до Холмщини, що ввійшла в склад т. зв. Корони як частина руського чи блезького воєвідства.

Крім цього кожний зрештою може переконатися про такі факти: Панівною мовою населення поза північно-західною територією, що давно спольщена, є українська мова, з виїмком міст і містечок та новостворених вже за часів недавньої Польщі польських осель, де осів чужий, спроваджений зі заходу, польський елемент. По селах ще й нині гомонить на Підляшші українська мова з правильним українським наголосом. Навіть у тих селах, де українське населення прийняло римо-католицьку віру, головно в часах після скасування унії царським указом з 1875 р., і сьогодні чути часто українську мову. Найбільше т.зв. калакутів живе саме на Підляшші і тут є цілі села, що не хотіли прийняти православя після скасування унії й перейшли на римо-католицтво та підпали під польський вплив. Є ще й досі на Підляшші чимало таких сіл, де населення говорить по українськи, попри мову задержало в цілості й українські звичаї і свій первісний побут, але не має українського національного почуття і стоїть осторонь від українських національних організацій. Нам слід би рятувати тих людей для українства і наш провід повинен подумати над тим, як би тих наших братів по крові навернути назад до української спільноти, не торкаючися їхньої віри.

На українство Підляшшя вказують теж назви місцевостей, що є українського походження. Для прикладу згадаємо тільки про деякі: Буковичі, Віторж, Гнійно, Головчичі, Голодниця, Горошки, Груд, Докудів, Дубичі, Кобиляни, Корниця, Корошчанка, Києвець, Мачуличі, Морвичі, Передило, Поплави, Рачки, Серпеличі, Хвалятичі, Загорів і багато-багато інших. Буває нераз, що назва села українська, але в селі говорять вже по польськи, бо його українські мешканці вже давніше підпали під сильний польський вплив, прим. перейшовши на римо-католицтво і згодом забули свою рідну мову.

Родинні прізвища, навіть в далеких, зовсім покалакучених селах, вказують на те, що українці на Підляшші живуть від довгих віків. На Підляшші, подібно як на Холмщині і на Волині та Поліссі, українські родинні прізвища кінчаються найчастіше на ук і юк. Приклади: Андріюк, Борисюк, Ващук, Гаврилюк, Грицюк, Демчук, Дмитрук і Дмитріюк, Захарук, і Захарчук, Кашнерук, Лукіянюк, Максимчук, Мисюк, Никифорук, Олесіюк, Павлюк, Панасюк, Романчук, Хведьчук, Якимчук, Ярощук і т. д. Інколи справді і в українських селах трапляються і польські родинні прізвища, але це доволі рідке явище, яке вказує, що колись давно осів в українському селі зайшлий поляк і одружившись з місцевою українкою, зукраїнізувався зовсім.

Неменше і сільське будівництво, зокрема будова рідко ще досі збережених старих дерев'яних церков, вказує на такий самий дерев'яний стиль, який панує на інших західно-українських землях, зокрема в лісовій смузі, де не тяжко було за дерев'яний матеріял під будову. Поза мертвим будівництвом і рештками народньої ноші заховалися на Підляшші і живуть народні звичаї, народня пісня (колядки, щедрівки, гагілки веснянки, думи), що лучать сучасне з минулим в одну нерозривну цілість, що вказує зовсім ясно на український характер Підляшшя. Підляшшя, як частина українських земель відроджується, живе і буде жити.

Володимир Машківський.

До вс х Українських Освітніх Товариств Галчини і Надсяння

1. З нагоди других роковин масових масакр українців у підвалах НКВД доручаємо всім УОТ-ам вшанувати пам'ять місцевих жертв українських громади, жетв большевицького терору, святочними панахидами. За переведення доручення відповідає голова УОТ; у місцевостях, де є кілька УОТ. — муж довір'я, в осідках УОК і Делегатур — організаційний референт (підреферент).

2. Голова УОТ звертається до місцевого пароха з проханням, щоб відправив панахиду, з відповідною проповіддю та устійнює її реченець. Панахида повинна відбутися вечором, по змозі, в роковини дня масакри або остаточного відвороту червоної армії з повітового міста; можна її перенести також на чергову неділю.

3. Панахиді слід дати святочний характер (хор, прибрана могила серед церкви). Для родин жертв зарезервувати місця на переді (по змозі сидячі). Впорядчики подбають, щоб родини жертв заняли передбачені для них м'сця та роздадуть між них відзнаки (жовто-блакитна стрічка, перев'язана чорною).

4. Якщо в місці є могили жертв, слід заздалегідь упорядкувати їх та після панахиди зложити на них вінки. Всі могили мусять бути однаково упорядковані й прибрані — незалежно від того чи тим займається рідня покійного. Упорядкування могили і плетення вінків слід поручити в першу чергу молоді.

5. По більших містах можуть поодинокі установи й Об'єднання Праці вшанувати пам'ять своїх службовиків та товаришів праці окремими панахидами, в інший день, як загальні панахиди

6. До двох днів після панахиди перешле голова УОТ до УОК (Делеґатури) звіт з точним описом святкування.

Український Центральний Комітет.

ІЗ НАШИХ СІЛ І МІСТ

ХОЛМ.

Відвідини ранених. Дня 7. червня ц. р. з доручення Владики Іларіона, члени холмсько-підляської духовної консисторії о. протопресвітер Іван Левчук і о. прот. Григорій Метюк, відвідали в лікарні св. о. Миколая в Холмі мешканців села Стрілець, волости Білополе, грубешівського повіту, які були ранені від ворожих куль і попарені в часі пожежі села s кінцем травня ц. р. підчас нападу на село і спалення його, а тепер перебувають на лікуванні у холмській лікарні. Хворим передано благословення Владики Іларіона, молитовники та його книжку „Як у світі жити". Хворі дякували Владиці за пам'ять про них і членам консисторії за відвідини.

Богослужби для б. полонених. Від недавна за дозволом німецької військової влади відбуваються у холмському соборі щонеділі Служби Божі з відповідними проповідями для колишніх полонених з совітської армії, що як охотники вступили в ряди німецької армії для боротьби з большевиками. Ці Богослужби мають велике морально-релігійне значіння для колишніх полонених, що зросли і виховалися у безбожницькій Большевії, де переслідовано релігію й релігійні почування.

БОЗОК, ПОВ. ХОЛМ.

В п'ятницю, 25. червня ц. р. явилися до голови холмського УДК кап. лейт. Шрамченка дві школярки з української народньої школи в селі Бозку, і вручаючи до його рук 100 золотих як даток на Галицьку Стрілецьку Дивізію, передали йому листа з підписами 25 старших школярок і школярів. Цей лист звучить ось як: „Бозок, дня 16. червня ц. р. До Галицьких Стрільців. Ми діти шкільні з українського села Бозка відограли виставу „Хлопці молодці" 1. травня 1943 р. Дохід у сумі 100 зол. віддаємо для Ґалицьких Стрільців. Ми радіємо, що наші брати по віковій неволі вступили до українського війська. Ми віримо, що наші Галицькі Стрільці будуть хоробро боротись з ворогами України на її славу. Ми малі діти будемо молити Бога, щоб допоміг вам виконати святе діло. Наші серця від 15. червня 1943 р. будуть горіти до вас любовю і ми прирікаємо часто писати до вас листи. Слава Україні! Засилаємо щирі поздоровлення". — Підписи 25 хлопців і дівчат згаданої народньої школи. Голова УДК прислав листа й даток 100 зол., які передано до УЦК у Львові на фонд опіки над охотниками і їх родинами.

ДЕПУЛТИЧІ, ПОВ. ХОЛМ.

Пожертва на будову іконостасу. В селі Депултичі Руські, холмського повіту, відбулося 9. травня ц. р. щорічне храмове свято. Літургію за соборним чином відслужив член холмсько-підляської консисторії о. прот. Григорій Метюк в асисті довколичного духовенства, при чому виголошено три проповіді на тему свята; богослуження закінчено відспіванням „Боже Великий, Єдиний". В часі обіду директор Повітового Союзу Кооператив у Холмі Василь Гуль, що походить з Депултич Руських і там має власне господарство, виголосив відповідну промову, в якій з'ясував місцеві відносини і жертвував два кубічні метри дощок на будову іконостасу у місцевій парохіяльній церкві та прирік уфундувати цей іконостас в цілості власним коштом. Крім того прирік він допомогти парохіянам перебрати парохіяльний дім, що досі в користуванні приватної особи, яка не хоче добровільно звернути цього дому парохії. За цей щедрий дар подякував жертводавцеві о. прот. Метюк в імені Владики Іларіона. Підміське село Депултичі Руські, що за недавної Польщі було сильно загрожене польонізацією, поволі відроджується, до чого попри Церкву причиняється і місцева народня українська школа і кооператива та місцеві свідоміші селяни.

СЕЛО СПАС, ПОВ. ХОЛМ.

Релігійно-національна урочистість. У неділю Святих Отців І. Вселенського Собору, 7. червня ц. р. у селі Спасі відбулася величава релігійно-національна урочистість. Цього дня спаська парохіяльна церква святкувала своє парохіяльне свято, а також перенесення до спаської церкви копії чудотворного образу Спаса-Христа. Колись у тій церкві був образ Спаса Христа, що його за місцевою легендою мав подарувати ся Володимир Великий вчасі свого походу проти Польщі для відобрання від поляків загарбаних ними так званих червенських городів — Червеня, Перемишля і інших, себто українських земель за Бугом і Сяном, про що згадує літописець Нестор. Цей образ давно загинув, а першу його копію при евакуації в часі попередної світової війни в 1915 р. вивезено до Росії і вона в часі большевицької революції десь там пропала. Це вже третя копія, що її спаська парохія урочисто зустрічає як місцеві святощі. Відслужено врочисто Святу Літургію за соборним чином, підчас чого відбулося освячення води у цілющому джерелі. В часі урочистості виголошено три проповіді на церковно-національні теми.

СЕЛО ЗАБОЛОТТЯ НА ПІДЛЯШШІ

В селі Заболотті, радинського деканату, на Підляшші, відбулося в днях 21. і 22. травня ц. р. врочисте престольне свято, яке мало виключно місійний характер з огляду на те, що Заболоття лежить вже на території, де значно переважають т. зв. „калакути", себто колишні уніяти українці, які по скасуванні унії в 1875 р. були „упорствуючими" й після проголошення толеранційного указу в 1905 р. перейшли на римо-католицтво та підпали від національний польський вплив і далі держаться осторонь від українського національного життя. На передодні відправлено соборну вечірню з благословленням хлібів, а в день самого свята утреню ,а безпосередньо по ній Святу Літургію. В часі Служби Божої виголошено дві проповіді про життя і християнські чесноти св. Отця Миколая. Численно зібрані вірні вислухали обі проповіді з великим зацікавленням, тому що їх зміст у багатьох місцях торкався сучасного життя Православної Церкви. Слід згадати, що свято перенесення мощів святого Отця Миколая Чудотворця — так званого в народі літнього Миколи, яке припадає на день 22 (старого стиля 9) травня, на Московщині зовсім незнане і його

святкують тільки на українських землях і то так у Православній, як і у Греко-Католицькій Церкві. Співав гарно місцевий парохіяльний хор під дорудою учителя п. Василя Шевченка. У місії взяло участь багато вірних з усіх сусідніх православних парохій, а найбільше ще прочан було з Кодня, більсько-підляського повіту.

СЕЛО ЛІЩАНИ, ПОВ. ХОЛМ.

Свято в честь Вожда. В Ліщанах, волость Жмудь, холмського повіту, місцеві українці вшанували врочисто світлу пам'ять Вожда. Дня 13. червня ц. р. в год. 4. пополудні відслужено в Ліщанах врочисту панахиду, перед якою виголошено коротку проповідь про життя Вожда та його значіння й заслуги. Опісля відбулася академія, де прочитано реферат, потім виголошено деклямації, а місцевий хор під орудою о. Т. Гуня відспівав кілька пісень. Академію закінчено відспіванням національного гимну і зібрано на українських інвалідів 65 золотих.

† Згинули на стійці

Делеґатура холмського УДК в Володаві ділиться з українським громадянством сумною вісткою про трагічну смерть українців на терені Володавщини, що недавно згинули від ворожої кулі:

Марчука Івана, 9. 5. 1943 в Коденці,

Зарчука Дмитра, солтиса, 23. 5. 1943 в Міхельсдорфі.

Кінаха Павла, заст. солтиса, 23. 5. 1943 в Міхельсдорфі.

Томкевича Юрія, урядовця волості, 28. 55. 1943 у Волі Крупській.

Лохтюка Миколи, урядовця волості, 28. 55. 1943 у Волі Крупській.

Кошелюка Івана, поліциста з Винниці на Україні, 30. 5. 1943 в Загайках.

Рожелюка Гаврила, поліциста з Винниці на Україні, 30. 5. 1943 в Загайках.

Прадюха Олександра, секретаря вол. Волоськоволя, 1. 6. 1943 в Сосновиці.

Кульгавюка Івана, 25. 55. 1943 у Великополі.

Назарука Осипа, мужа довіря УДК 4. 6. 1943 у Волі Верешинській.

Вічна Їм Пам'ять!

Курси для некваліфікованих учителів

В часі від 12 липня до 20 серпня ц. р. шкільна влада, при співпраці Українського Центрального Комітету (У. У. О. П.), улаштовує шкільні учительські курси двох типів:

У Львові, Рогатині і в Коломиї — курси типу А; в Бучачі, Грубешові, Яворові і Самборі — курси типу Б.

На курси типу А вписуються: 1) учителі, що відбули в попередньому році вишкільний педагогічний курс, а не здали ще семінарійного іспиту зрілости; 2) кандидати з гімназійним іспитом зрілости або з покінченою 8. клясою гімназії, навіть ті, що не мають ще учительської практики. Курси типу А закінчуються семінарійним іспитом зрілости.

В курсах типу Б візьмуть участь кандидати, що: 1) скінчили щонайменше 6. гімназійну клясу, або 2) 3. курс учительської семінарії, або 3) 8. кл. совітської десятирічки, 4) у курсі в Грубешові — також кандидати з неповними ройськими кваліфікаціями з-перед 1916 р.

Курси типу Б. закінчуються кінцевим іспитом, після якого кандидати матимуть право, по однорічній учительській практиці в характері учителя-помічника, вписатися в черговому році на курс типу А і здати іспит зрілости.

При кандидатах, які, як учителі, особливо відзначилися в навчанні і які пред'являть окреме поручення шкільного радника, допускаються деякі виїмки.

Курси обох типів обов'язкові для всіх тепер чинних учителів-помічників.

Кандидати зголосяться — на письмі — долучаючи свій життєпис з зазначенням своєї освіти і педаг. практики, найпізніше до 5. липня ц. р. у директорів семінарій в даних місцевостях, а в Коломиї в Учительському Об'єднанні Праці при УОК, вул. Театральна 54.

На курси типу А зголошуються в основному:

а) у Львові — кандидати з Краківської і Люблинської области та з округ: Львів-місто, Львів-округа, Рава Руська, Камінка Струмилова;

б) в Рогатині — з округ: Бережани, Тернопіль, Золочів і Чортків;

в) в Коломиї — з округ: Коломия, Станиславів, Калуш, Стрий, Дрогобич і Самбір.

На курси типу Б зголошуються в основному:

а) в Грубешеві — кандидати з цілої Люблинської области;

б) в Яворові — з округ: Львів-місто, Львів-округа, Рава Руська, Камінка Струмилова;

в) в Бучачі — з округ: Бережани, Тернопіль, Золочів і Чортків;

г) в Самборі — з цілої Краківської области і з округ: Самбір, Дрогобич, Калуш, Коломия, Станиславів.

З початком навчання всі учасники пред'являть управі курсу свої особисті документи і свідоцтва.

Про ближчі дані щодо приміщення й оплати довідаються кандидати у директорів семінарій або окружних УУОП.

Українське Учительське Об'єднання Праці при У. Ц. К.

НОВИЙ ЗАСІБ ПРОТИ ПРИЩИЦІ І НЕДУГИ КОПИТ

Французький лікар, Гастон Рамон, перед декількома місяцями відкрив нове серум, проти прищиці і недуги копит. З цим новим винаходом зв'язують найбільші надії. Досі вживані засоби щеплення і серуми виявилися зовсім безкорисні або надто мало корисні.

Як повідомила академія наук, завдяки новому винаходові, можливо тепер у коня приготовити серум, що має невтралізуючий вплив на заразні. Лікувальну сировицю продукується в досить простий і швидкий спосіб, защеплюючи коневі відповідно приготовлену заразну матерію, згідно із засадою вжиття протиотруї.

Науково вже потверджена успішність нової сировиці, випробуваної на морських свинках. Досліди продовжуються.

НОВИНКИ

— Землетрус в Туреччині. Катастрофа землетрусу біля Адапазару спричинила смерть 297 людей. У місті Гендек жертвою землетрусу впало 25 осіб. Внаслідок великих дощів дуже утруднена рятункова акція.

— Повінь у Швеції. У Швеції жахлива повінь. Маси снігу стопилися і сплили з гір, крім цього нагальні дощі підвищили стан рік. Під одним містом повінь змила ввесь тартак. З водою сплив округло один міліон деревних пнів. Ідуть ще заходи, щоб врятувати ці маси дерева, але висока і рвучка вода утрудняє всяку акцію.

— Важка операція серця. Одному шведському лікареві, що оперував молоду дівчину, повелася надзвичайно важка операція. Йому вдалося усунути додаткову, непотрібну артерію при серці. У всьому світі досі переведено такі операції тільки в 22 випадках.

— Новий ґатунок люлькового тютюну. Генеральна Дирекція Монополів в Г. Г. випустила недавно в розпродаж новий ґатунок люлькового тютюну під назвою „ГГ Пфайфентабак". Ціна його 40 зол. за 1 кг., до чого доходить 20 зол. воєнного додатку, разом 60 зол. за 1 кг.

— Чотирнята в Портуґалії. Одна денна зарібниця в північно-портуґальській провінції вродила чотирнята. Для цих чотирнят збирають у цілій країні жертви. В другому дні після народження чотирнят зібрано для них вже 26.000 ескудів (портуґальські гроші).

— Лев вирвався з цирку. Підчас вистави в одному італійському цирку, найбільший лев вирвався з загороди і напав на одну жінку серед глядачів. На щастя, жінка вийшла з цього тільки з легкими поранeннями. Завдяки рішучим заходам сторожі льва вдалося знову замкнути до клітки.

Веселий куток

ВПЛИВ ТАТА.

— Михасю, чому ти не сказав мені, що був у школі караний?

— Бо, прошу мами, тато дуже часто говорить, що жінки не повинні все знати.

В СУДІ.

Суддя: Свідки зізнали, що ви були в п'яному стані, як ударили сусіда в голову повною гальбою пива.

Підсудний: А вже ж, пане судде, бо коли б я був тверезий, то наперед будув би випив пиво.

СВОБОДА.

— Моя жінка робить що хоче.

— А ви?

— Я також.

— Ніби як?

— Ну, я також роблю те, що вона хоче.

НЕ ТАКЕ СВІДОЦТВО.

— Тату, ви мені обіцяли, що як принесу добре свідоцтво, то купите мені ровер.

— Но так, але ти приніс дуже добре свідоцтво...

В ПОЇЗДІ.

Кондуктор: А на дитину маєте білет?

Жінка: Що? То вже й дитини не можна мати без білету?

Вступні іспити до Реміснич oї Школи

Українська Прилюдна Ремісничa і Технічна Школа в Холмі подає до відома що: 1) Вступні іспити до Ремісничої Школи відбудуться 5. і 6. липня ц. р. від год. 8 вранці. У томуж самому часі відбудуться вступні іспити до Технічної Школи в Холмі. 2) До Ремісничої Школи можуть зголоситись учні лише на відділ столярсько-будівельний та учні й учениці на відділ кравецький. На інші відділи Рем. Школи приниматиучнів вже не будеться, тому що новий шкільний рік для тих відділів вже розпочався 1. травня ц. р. 3) Кандидат до І. кл. Рем. Школи мусить мати перероблений матеріял 7 кл. нар. школи і скінчених до квітня ц. р. щонайменше 13 літ життя. 4) Хто з кандидатів до І. кл. не буде підготований, буде міг вступити до приготовної кляси Рем. Школи. 5) До І. кл. Технічної Школи приниматимуться учні й учениці на відділи: комунікаційний, машиновий, хемічний, електротехнічний а також на інші, як: мірничий, будинковий і водний, якщо зголоситься відповідна кількість кандидатів. 6) До І. кл. Технічної Школи учні мають мати преороблений матеріял 6. кл. гімназії (без латини і греки), дволітню варстатову практику або Ремісничу Школу та скінчених найменше 17 літ життя. (Тим, що не мають варстатової практики, відсунеться практику на пізніше). 7) Хто з кандидатів буде слабше підготований як вище вимагається, до І. кл., той може бути принятий до підготовної кляси Технічної Школи, а ще менше підготовані до підготовного курсу Техн. Школи. 8) Прохання про приняття до вступного іспиту слід складати на адресу Школи, до дня 3. липня ц. р. долучаючи: а) останнє шкільне свідоцтво, б) метрику народження та вплатити 90 зл. за іспит. На проханню слід точно зазначити, на котрий відділ учень хоче вступити. 1—4

Управитель Школи:
дипл. інж. ТРАКАЛО ВАСИЛЬ

Статті, дописи й завваги до „Холмської Землі", які торкаються Холмщини й Підляшшя, просимо слати на адресу: Д-р Степан Баран, Холм, вул. Коперника 17, тел. 79.

За редакцію відповідає М. Хомяк у Кракові. Видає »Українське Видавництво«, Краків, вул. Райхсштрассе 34. II. Телефон 230-39.
З друкарні »Нова Друкарня Денникова« під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau,
Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39, , Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7. Fernsprecher 102-79